

OP DE
Nieuwe Kolfbaan
in „de Prins van Oranje”
TE GOES.

WIJZE: *Voor Neerland een lied op een krachtigen toon.*

1.

De mensch leeft niet slechts voor zijn daaglijksche taak,
Maar ook voor ontspanning, genot en vermaak;
Wie altijd maar werkt en eens nimmer geniet,
Mist veel van de vreugde, die 't leven ons biedt.
Doch zien we toe, wat voor spel ons behaagt,
Opdat genot niet ons welzijn verjaagt.
Het spreekwoord is waarheid en niet enkel schijn:
De boog kan niet altijd gespannen toch zijn.

2.

En welk is nu 't spel, dat ons allen bekoort,
En geenszins 't genot van den speler verstoort?
't Is 't kolfspel zoo edel, zoo schoon en gezond,
Als men ooit een spel voor volwassenen vond.
Niemand kan kolven, ontbreekt hem een baan,
Waar hij zijn bal met succes uit kan slaan.
In Goes was er één, die maar taam'lijk voldeed,
Maar nu is een nieuwe, een bet're gereed.

3.

Die baan, Mijne Heeren, bevalt z'U niet goed?
Men vindt maar een enk'le, die beter voldoet.
Wie daarop met kolven geen prijsje behaalt,
Moet zeggen, dat kunst of geluk hem hier faalt.
Ruim is de baan en gezellig en goed,
't Eden van hem, die aan kolven veel doet.
En daarom zij Eere den stichters dier baan;
Hun kennis en kunst hebben 't wonder gedaan.

4.

Het eerst mag genoemd de Heer H. J. Molhoek;
 Hij bracht ook Schiedam eens een kolversbezoek,
 En kreeg daar al spoedig het denkbeeld in 't brein:
 Zoo'n baan moest in Goes in »de Prins» ook wel zijn.
 Dra was hij 't eens met vriend Pluyster, den man,
 Die zulk een kolfbaan zoo goed leggen kan,
 En Kok, die hem diende tot rechttere hand,
 Die drie brachten samen dit strijdperk tot stand.

5.

Die baan munt niet uit voor de kolvers alleen,
 Z'is tevens de vloer van een zaal voor elkeen.
 Wie houdt van muziek, van tooneel of van zang,
 Vindt hier steeds een plaats naar zijn smaak en zijn rang.
 Heerlijker danszaal dan deez' is er niet;
 Wie hier vertoeft, hij verbant zijn verdriet.
 In waarheid het is een lokaal naar den aard;
 Het blijve voor Goes nog veel jaren gespaard.

Van het ontstaan van de kolfbaan in het koffiehuis »De Prins van Oranje» te Goes is het volgende bekend:

In het begin van het jaar 1771 is door *Antony Molhoek* bij het Bestuur der stad Goes een request ingediend, waarin hij te kennen gaf, dat hij de herbergh »De Prinse» van Pieter van Sassegem heeft gekocht en vergunning vraagt om als herbergier te mogen tappen en ook paarden en wagens te stallen en dat vroeger bij genoemde herberg ook een kolfbaan heeft gestaan, die door verval te niet is geraakt en hij deze weder wilde oprichten.

Hierop vindt men in de notulen van den raad der stad Goes van 2 Februari 1771 het volgende:

»Is gelezen een request van Antony Molhoek, verzoekende hun Edele Achtb. om permissie tot het houden van herbergh in de Prinse, staande in de Nieuwstraat dezer stad, mitsgaders tot het oprichten van eene nieuwe kolfbaan, waarop is goedgevonden den suppliant te permitteeren om in gemeld huis genaamd »de Prinse» herberg te houden, »mits jaarlijks betalende een recognito (erkenning of vergunningsrecht) van 3 ponden Vlaamsch en den 5 Januarij telkens verzoekende confirmatie bevestiging of recht om de zaak voort te zetten) en ten opzichte van het oprigten van een nieuwe kolfbaan, voorschreven requeste te stellen in handen van den Heeren stadsdirecteuren teneinde »dezelve Hun Edel Achtb. deswegens dienen van consideratie (overweging) en berigt.

Het houden van herberg schijnt in dien tijd telken jare op nieuw te moeten worden aangevraagd, waarvoor door elken herbergier jaarlijks een vergunningsrecht van 3 pond Vlaamsch aan de stad werd betaald.

Alzoo werd het verzoek om herberg te houden toegestaan, doch dat tot het oprichten van een kolfbaan werd gesteld in handen van Stadsdirecteuren en deze brachten later hun rapport uit, want in de notulen van de vergadering van 16 Februari 1871 vindt men:

»Gehoord de consideratie van Stadsdirecteuren bij resolutie van de »vorige sessie (raadzitting) gerequireerd op de requeste van Antony »Molhoek is goedgevonden en verstaan ten opzichte van het leggen »van een nieuwe kolfbaan te declineeren (af te wijzen).

Het oprichten van een kolfbaan werd dus geweigerd, maar Molhoek liet niet los, in het jaar 1772 kwam hij weder met hetzelfde verzoek en in de notulen der raadsvergadering van 11 Januari 1772 leest men:

»Gelezen zijnde de requeste van Antony Molhoek, burger en ingezetene »dezer stad, is goedgevonden en verstaan den suppliant te permitteeren »om agter deszelve huis genaamd »De Prinse», staande in de Nieuwstraat, een kolfbaan te mogen leggen.

De vergunning werd dus gegeven en de baan zal vermoedelijk nog wel in dat jaar zijn tot stand gekomen.

Eigenaardig is het dat, na 115 jaar, door den achterkleinzoon van Antony Molhoek, den tegenwoordigen bewoner van het koffiehuis »de Prins van Oranje», dezelfde kolfbaan is vernieuwd en vergroot.

Dat »de Prince» van vroeger jaren af een kolfbaan heeft gehad blijkt uit de notulen van de vergadering van 19 Mei 1595 waarin voorkomt:

»Is toegestaan en verkogt eene erve in de nieuwe Noord-straat tot het
»timmeren van een kaetsbaan, mits gevende jaarlijks primo Mei een
»vrije rente van £ 2 - 40 ten profijte van de armen.

Later schijnt nog een recht afgestaan te zijn van £ 0 - 10. Men
vindt in de rekeningen van het armen-weeshuis:

Ontvangst van Cijns op de Prinse:

Een vrije recht van £ 2 - 10

» » » » » 0 - 10

Samen £ 3

of de nog tegenwoordige Cijns van 18 gulden. Uit de notulen
van 11 Mei 1743 blijkt, dat eenige Cijnzen van de armen aan
de stad zijn verkocht, waaronder ook deze op de Prinse, zoodat
men de opbrengst van deze Cijns na 1743 vermeld vindt in de
stadsrekeningen.
